

однакового для всіх підходу до проходження процедури реєстрації транспорту з метою виключення можливості зловживань.

Список використаних джерел:

1. Загальна декларація прав людини, прийнята 10.12.1948
URL:https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015#Text.
2. Конституція України від 28 червня 1996 р. URL:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96>.
3. Конституційне право України: Підручник / за заг. ред.
В. Л. Федоренка. 4-е вид., перероб. і доопр. К., 2012. 727 с.
4. Рішення Конституційного суду України від 24 грудня 2004 року №
22-рп/2004 URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v022p710-04#Text>
5. Порядок державної реєстрації (перереєстрації), зняття з обліку
автомобілів, автобусів, а також самохідних машин, сконструйованих на шасі
автомобілів, мотоциклів усіх типів, марок і моделей, причепів, напівпричепів,
мотоколясок, інших прирівняних до них транспортних засобів та мопедів,
затверджений Постановою Кабінету Міністрів України 07.09.1998 за № 1388 (зі
змiнами і доповненнями). URL:<https://www.kmu.gov.ua/npas/243224360>.

Рудницька О.П.

кандидат юридичних наук, доцент,
завідувач кафедри права
Житомирського державного
університету імені Івана Франка,
м. Житомир, Україна

ПРАКТИКА РОЗГЛЯДУ АДМІНІСТРАТИВНИМИ СУДАМИ СПРАВ ПРО ЗАХИСТ ПРАВА НА ПРАЦЮ

Право на працю є природним правом кожної людини й громадянина, гарантоване міжнародно-правовими актами та Конституцією України. Дане право є одним з найважливіших соціально-економічних прав, яке дає можливість кожному заробляти собі на життя працею, яку він вільно обирає або

на яку вільно погоджується. Захист прав людини і громадянина, зокрема, і права на працю, є однією з найважливіших ознак правової держави. Тому актуальним є дослідження питань правового регулювання процесуальних відносин у сфері захисту права на працю, зокрема, щодо належності або неналежності відповідного трудового спору до публічно-правового, відмежування юрисдикції адміністративного суду від інших видів судової юрисдикції за предметами розгляду трудових спорів.

Дослідженню питань, пов'язаних з правом людини на працю та правових відносин, що виникають під час вирішення трудових спорів приділяли увагу Н. Болотіна, В. Буряк, В. Венедиктов, С. Запара, М. Іншин, В. Лазор, О. Панасюк, О. Процевський, А. Слюсар, Н. Хуторян, М. Шумило, О. Ярошенко та інші вчені.

Метою даної публікації є вирішення актуальних проблем розгляду адміністративними судами справ про захист права на працю, відмежування адміністративної юрисдикції (предметної та суб'єктної) від інших видів судової юрисдикції при вирішенні трудових спорів.

Право на працю є комплексною правомочністю громадянина, оскільки включає ще й такі права, як право свободи праці, право на рівні умови праці, на безпечні умови праці.

На думку О. Процевського право на працю є одним з фундаментальних прав людини, яке відображає її об'єктивну потребу в створенні матеріальних і духовних цінностей, причому не тільки для задоволення своїх потреб, а й для існування всього суспільства та держави [1].

Н. Болотіна визначає право на працю, як одне з основних прав людини, яке визнане основними державами світу та закріплене у національному законодавстві цих держав. Останнє відповідає потребам людини своєю діяльністю здобувати для себе та членів своєї сім'ї кошти для існування [2].

Індивідуальними трудовими спорами визначаються спори, які нерегульовані шляхом безпосередніх переговорів між працівниками і роботодавцем (уповноваженим ним органом) розбіжності з приводу

застосування норм трудового законодавства або встановлення чи зміни умов праці, що вирішуються в порядку, визначеному законодавством.

Питання визначення юрисдикції (суб'єктної та предметної) є невід'ємною складовою загальної частини як галузі адміністративного судочинства, так і загалом будь-якої галузі процесуального права. Проблеми у визначенні юрисдикції трудових спорів, зокрема, суб'єктної потребує створення правового механізму, який би забезпечував правову визначеність та єдність підходів до визначення юрисдикції спорів.

В. Бевзенко зазначає, що питання щодо належності або неналежності відповідного публічно-правового спору до юрисдикції адміністративного суду, а також відмежування її від інших видів судової юрисдикції можна визначити за сукупністю наявних зовнішніх ознак публічно-правових відносин, з яких цей спір виник. Вказані ознаки і є критеріями адміністративної юрисдикції [3].

В. Бевзенко визначає наступні критерії адміністративної юрисдикції:

- публічно-правові (адміністративно-правові) відносини;
- рішення, дії, бездіяльність суб'єктів владних повноважень або виконання носіями публічних повноважень обов'язків, передбачених законодавством;
- присутність у спірних правовідносинах суб'єкта владних повноважень, суб'єкта делегованих повноважень або носія публічних повноважень;
- здійснення суб'єктом адміністративного повноваження, спір про право чи обов'язок у сфері публічного адміністрування;
- законодавство, яке закріплює повноваження суб'єктів у сфері публічного адміністрування (адміністративне законодавство чи адміністративна норма, якими врегульовано спірні правовідносини).

Так, можна навести приклад судової практики щодо визначення юрисдикції у спорах, які стосуються основних видів публічно-правових (адміністративно-правових) відносин.

Публічно-правові відносини у сфері публічної служби (різновид трудової діяльності) можна визначити як службово-трудові відносини. Хоча останні й балансують на межі адміністративного та трудового права, вони відрізняються саме методом правового регулювання. Відносини, пов'язані з прийняттям на публічну службу, її проходженням та припиненням, регулюються нормами адміністративного законодавства. Отже, і спори, які виникають з вказаних вище правовідносин підлягають розгляду в порядку адміністративного судочинства [4].

Так, наприклад, Постановою Великої Палати Верховного Суду від 22.08.2018 у справі № 766/10783/16-ц (провадження № 14-278цс18) [5] визначено, що спір щодо визнання незаконним наказу про звільнення з посади головного спеціаліста НКРЕКП, яка відносилась до переліку посад працівників державних органів до 01.05.2016, тобто до ухвалення № 889 Закону України «Про державну службу» та про поновлення на посаді, що віднесена до посад державної служби, розглядаються за правилами адміністративного судочинства.

Важливо зазначити, що судова практика визначає аналогічно і спори щодо призначення, проходження та припинення служби в органах місцевого самоврядування. Зокрема, спори особи, звільненої з посади голови або заступника голови селищної ради до відповідного органу місцевого самоврядування про поновлення на роботі, виплату середнього заробітку за час вимушеного прогулу є публічно-правовим, а отже підлягає розгляду в порядку адміністративного судочинства. Проте ВП ВС у своїй постанові зауважує, що критерієм визначення такого спору, як публічно-правового є входження до обов'язків особи організаційно-розпорядчих та консультативно-дорадчих функцій [6].

Окремо треба звернути увагу на таку категорію справ, як нарахування та виплати заборгованості середнього заробітку за час затримки виконання рішення про поновлення на посаді як осіб, які виконують функції держави, так і місцевого самоврядування (публічна служба) [7, 8].

Важливим є правовий висновок, що сформульований у справі № 815/2546/17 від 13.03.2019, зокрема про те, що посада працівника патронатної служби не відноситься до посад державної служби, а тому у своєму рішенні ВП ВС визначає, що спір за участю такого працівника, що виникає з трудових правовідносин, не є публічно-правовим і підлягає розгляду в порядку цивільного судочинства [4].

Отже, трудове законодавство, зокрема, і питання захисту права на працю має міжюрисдикційну сферу дії. Оскільки законодавство про працю застосовується при вирішенні як цивільних, так і адміністративних та господарських спорів, важливим питанням у правничій діяльності є розмежування спорів у сфері права на працю за судовими юрисдикціями з метою уникнення різності судової практики, недопущення розгляду подібних правовідносин за правилами різних юрисдикцій.

Список використаних джерел:

1. Процевський О.І. Чи дійсно держава не гарантує громадянам право на працю? Збірник наукових праць Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди. Серія «ПРАВО». 2013. N. 20. С. 10–18.
2. Болотіна Н.Б. Трудове право України. Київ: Знання, 2008. 860 с.
3. Бевзенко В. Критерії адміністративної юрисдикції. URL:<https://sud.ua/ru/news/blog/169927-kriteriyi-administrativnoyi-yurisdiktsiyi>
4. Шумило М. Юрисдикція суду щодо спорів у сфері праці: практика Великої Палати Верховного Суду. «Судебно-юридическая газета». 2020. 24 червня. URL: <https://bit.ly/2A0bhwp>
5. Постанова Великої Палати Верховного Суду від 22.08.2018 у справі № 766/10783/16-ц (провадження № 14-278цс18). URL:<https://reyestr.court.gov.ua/Review/77197573>
6. Постанова Великої Палати Верховного Суду від 26.06.2018 у справі № 146/579/16-ц (провадження № 14-227цс18).

URL:https://protocol.ua/ua/postanova_vp_vs_vid_26_06_2018_roku_u_spravi_146_579_16_ts/

7. Рішення Житомирського окружного адміністративного суду від 16.03.2020р. справа № 240/169/20

URL:<https://reyestr.court.gov.ua/Review/88234245>.

8. Рішення Житомирського окружного адміністративного суду від 14.01.2020р. справа № 240/11212/19

URL:<https://reyestr.court.gov.ua/Review/86925063>

Сенюта І.Я.

доктор юридичних наук, професор,
завідувач кафедри медичного права
Львівського національного медичного університету
імені Данила Галицького, м. Львів, Україна

ПРАВО ГРОМАДСЬКИХ ОБ'ЄДНАНЬ НА ЗВЕРНЕННЯ ДО СУДУ В ІНТЕРЕСАХ ТРЕТІХ ОСІБ У СФЕРІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

Сьогодення вимагає розглянути можливість спектрального впровадження позовів в інтересах суспільства (в інтересах законності), які відомі як *actiopopularis*. Для сучасної практики захист суспільних інтересів, репрезентованих громадськими об'єднаннями, може надаватися як виняток. Проте захист прав осіб з психічними захворюваннями, осіб, які перебувають у місцях несвободи, оскарження патентів на винаходи, що стосуються лікарських засобів тощо, актуалізують це питання.

У Рішенні Конституційного Суду України від 28.11.2013 №12-рп/2013 у справі за конституційним зверненням асоціації «Дім авторів музики в Україні» щодо офіційного тлумачення положень пункту 7 частини 1 статті 5 Закону України «Про судовий збір» у взаємозв'язку із положеннями пункту «г» частини 1 статті 49 Закону України «Про авторське право і суміжні права» зазначено, що громадська організація може захищати в суді особисті немайнові та майнові права як своїх членів, так і права та охоронювані законом інтереси інших осіб, які звернулися до неї за таким захистом лише у випадках, якщо таке